

Uspořádání genomu v jádře buňky

Rozdělení genetických elementů v jádře pro různé typy buněk a různé živočišné druhy (radiální distribuce)

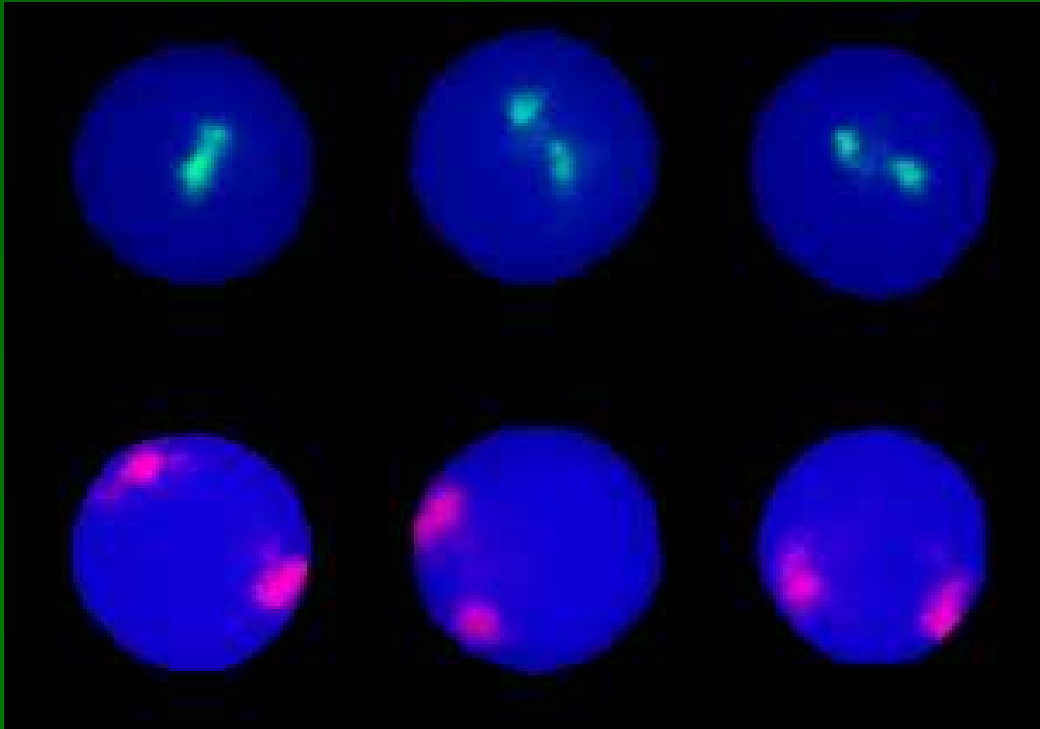
Úhlové distribuce pro geny a CT - interpretace

Vzájemné vzdálenosti genetických elementů – výpočet a porovnání s experimentem

Vazba genetických elementů (CT) mezi sebou

Genom se příliš nehýbe

Polohy chromosomů v jádře se mohou lišit

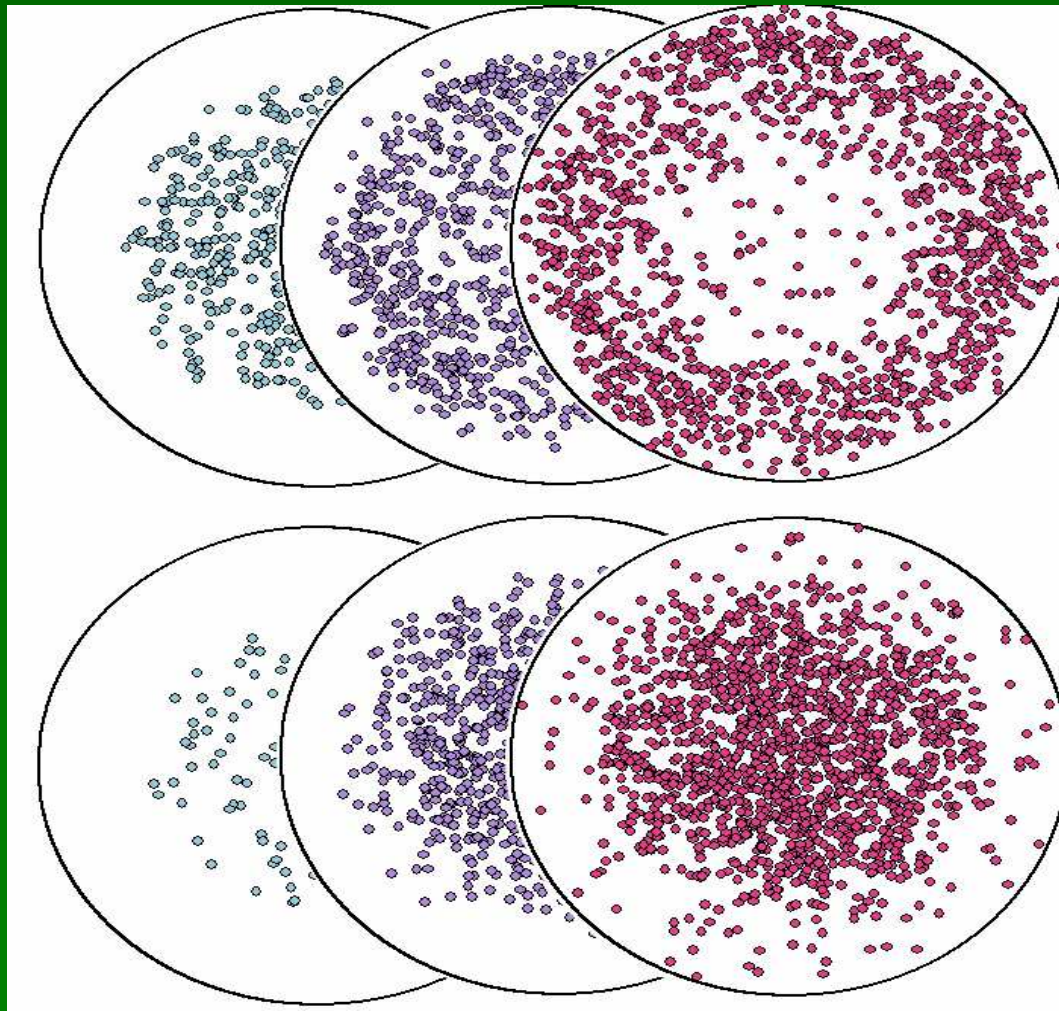

Chr. 22

Chr. 8

Polohy genetických elementů v jádře

Řezy středem jádra z různých jader přeložené přes sebe pro dva geny (c-MYC a ABL)

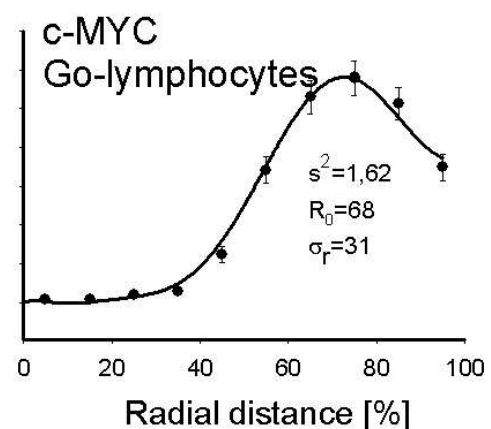
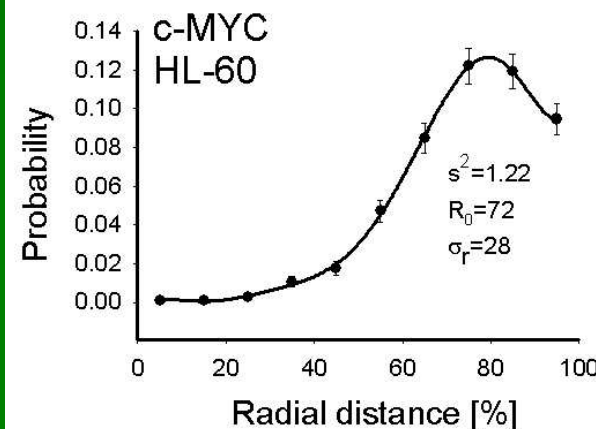
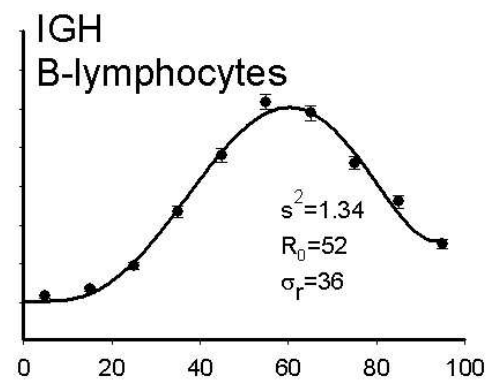
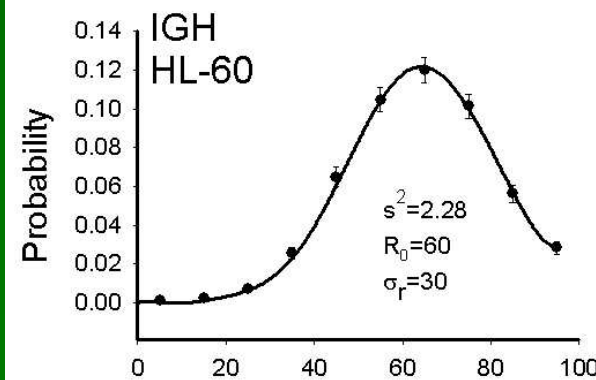
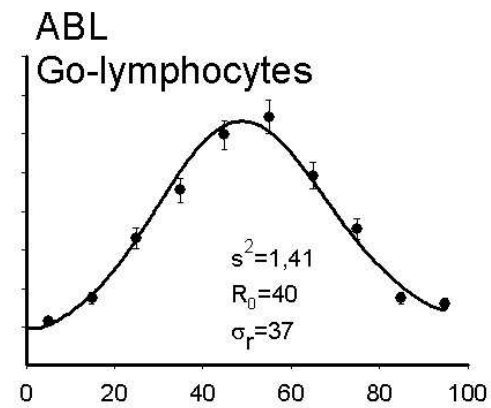
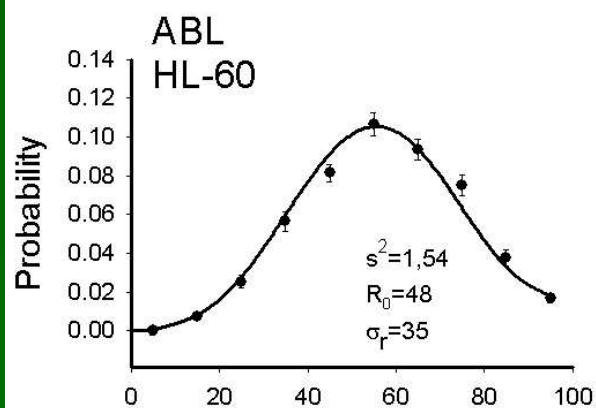

c-MYC

ABL

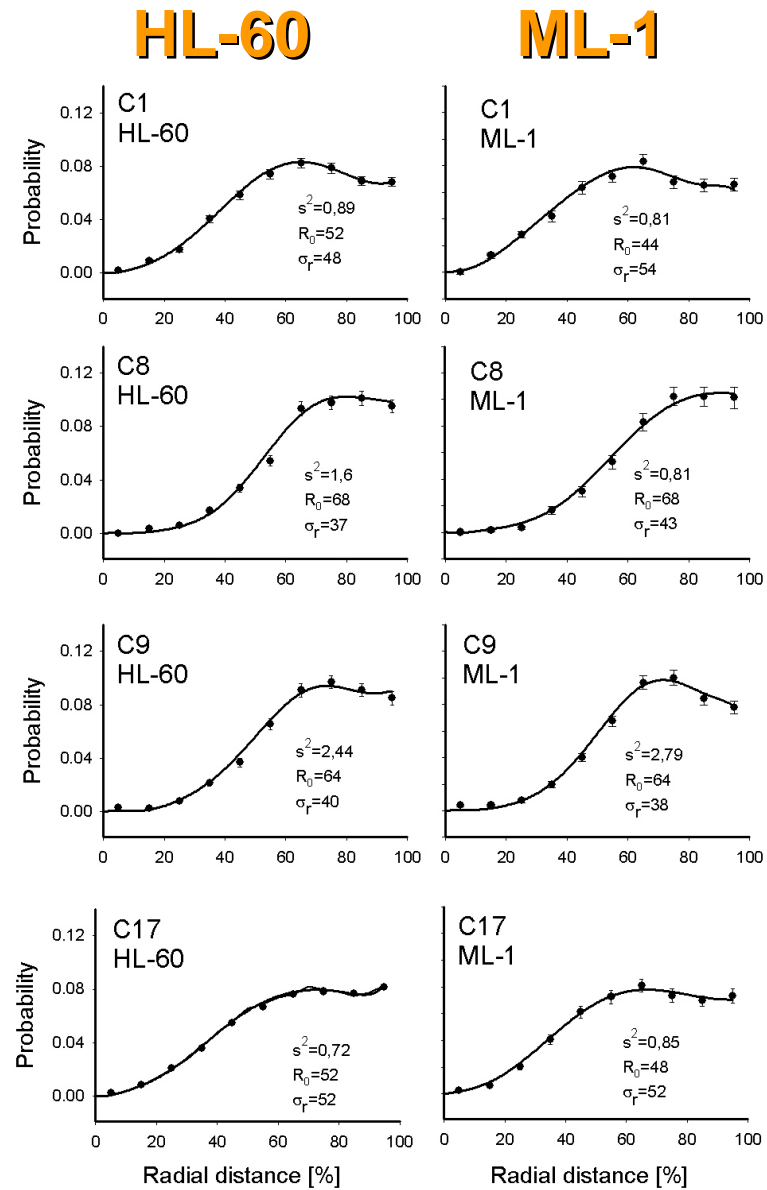
Vzdálenosti genů od středu jádra

ABL, IGH a C-MYC v
buňkách HL-60 a
v G_0 lymfocytech

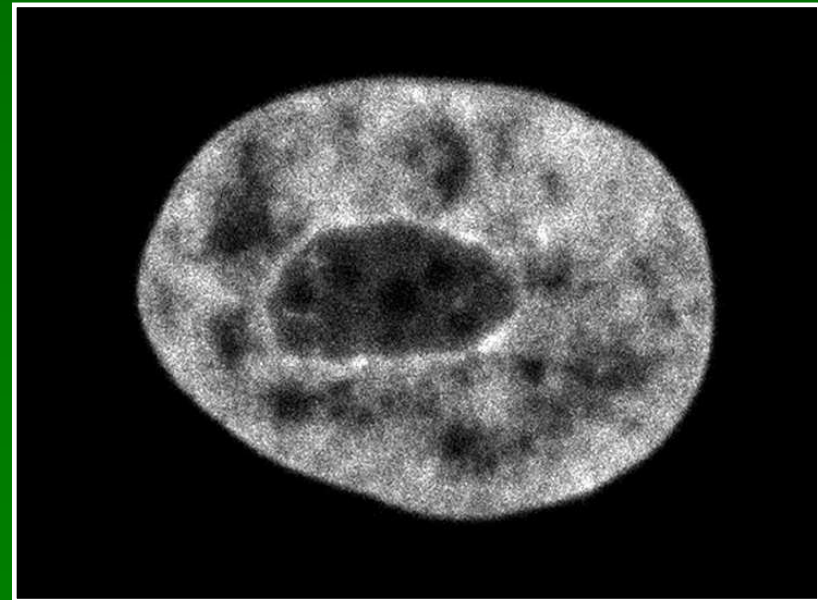
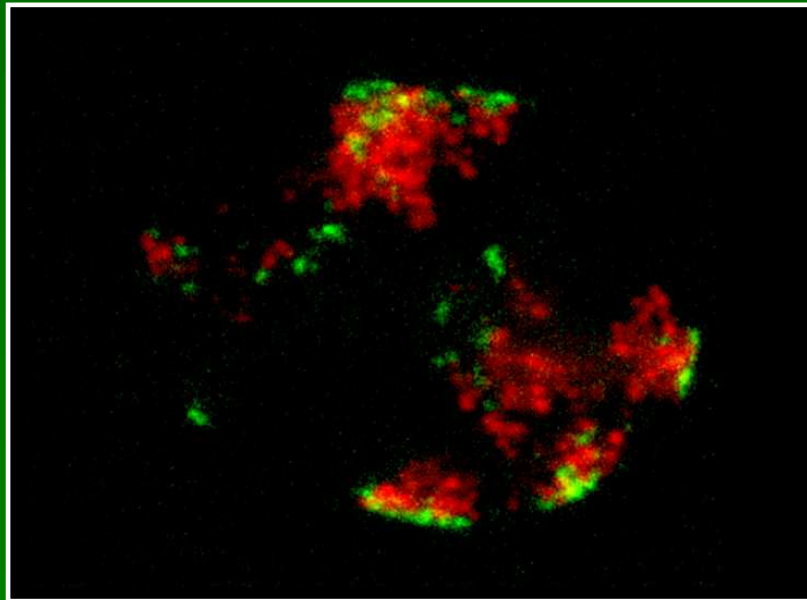

Vzdálenosti centromer od středu jádra

Centromery 1, 8, 9
a 17 v buňkách
HL-60 a ML-1

Radiální uspořádání chromosomů v jádře (genově bohaté a časně se replikující oblasti (červeně) a genově chudé a pozdě replikující oblasti (zeleně))

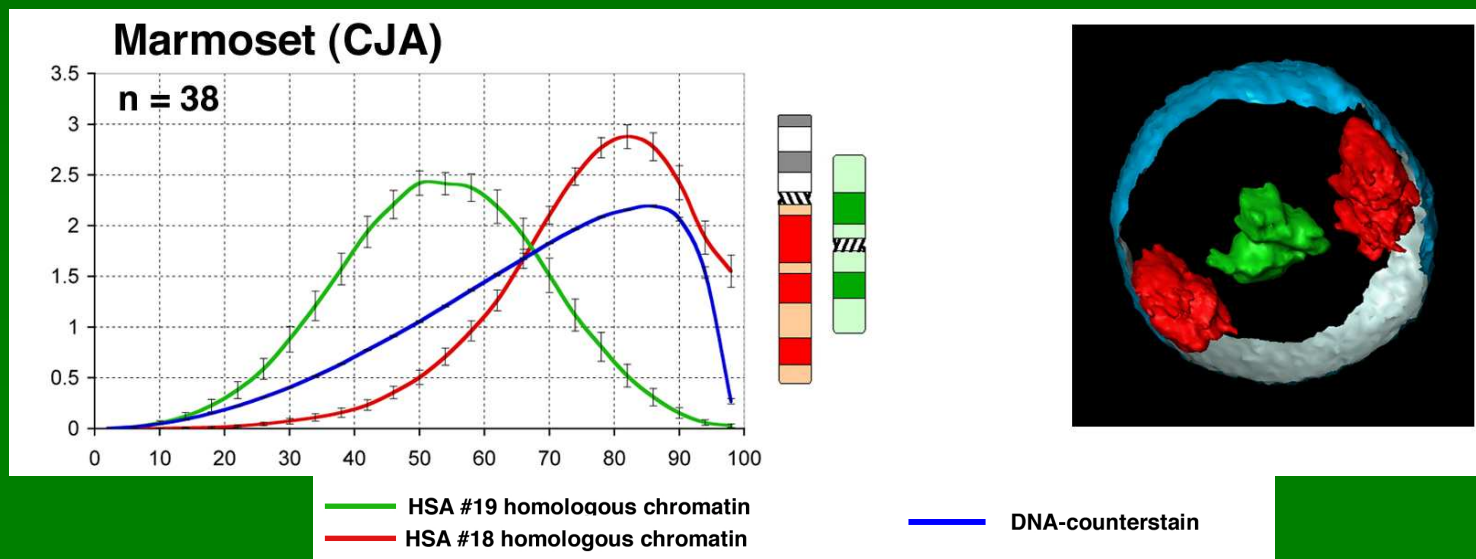
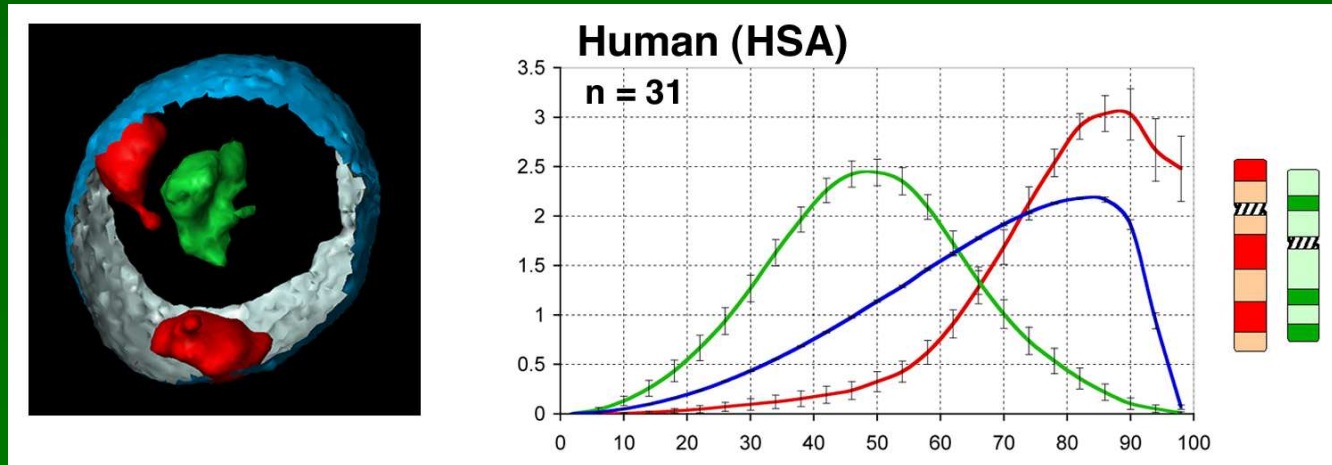

Two color replication labeling of SH-EP N14 cells with **Cy3-dUTP** and **FITC-dUTP**

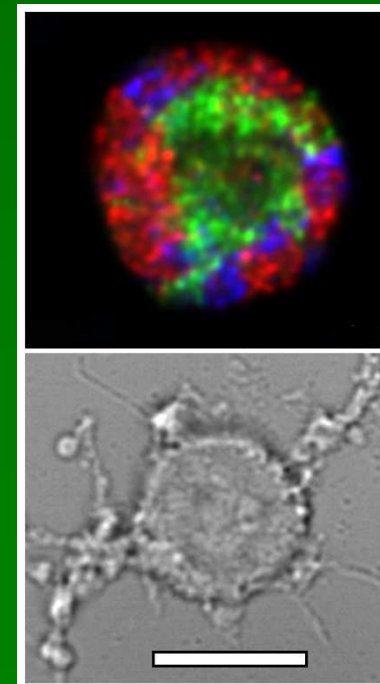
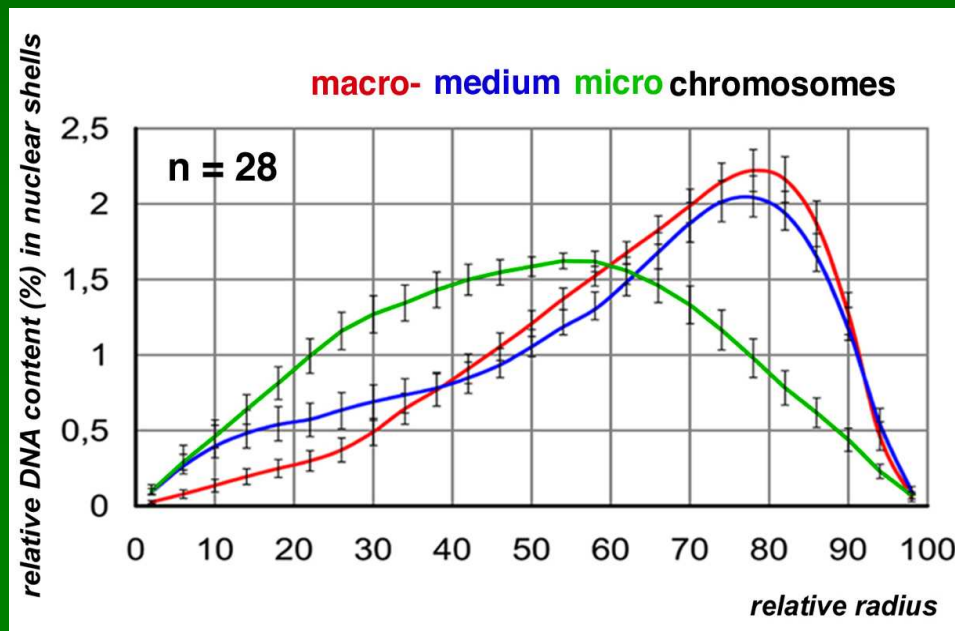
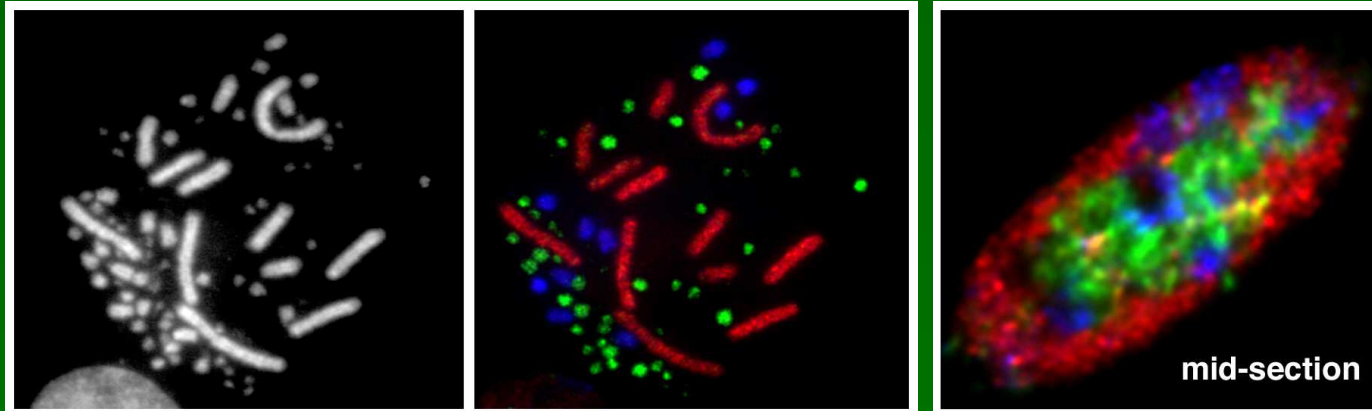
Schermelleh et a. (2001) *Chromosome Res.* 9:77-80

Uspořádání chromatinu homologního k lidským chromosomům #18 a #19 se u lymfoidních buněk zachovalo v průběhu evoluce vyšších primátů

Distribuce časně se replikujícího chromatinu microchromosomů a pozdně se replikujícího chromatinu makrochromosomů v interfázi kuřecích buněk a embryonálních fibroblastů a neuronů

Uspořádání genomu v jádře buňky

Rozdělení genetických elementů v jádře pro různé typy buněk a různé živočišné druhy (radiální distribuce)

Úhlové distribuce pro geny a CT - interpretace

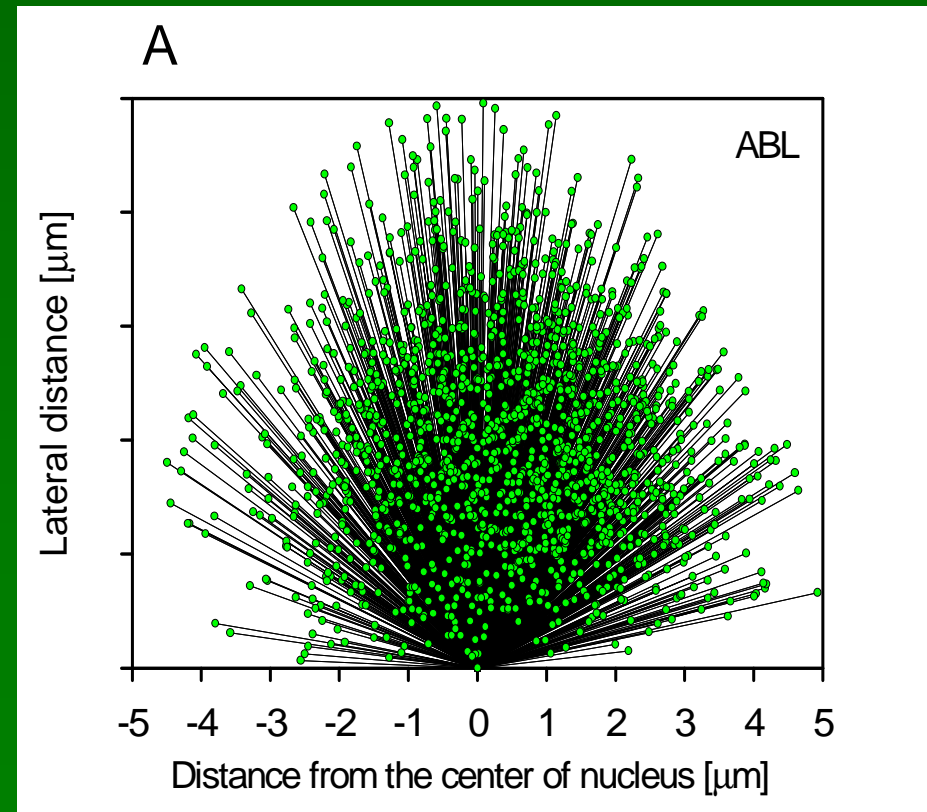
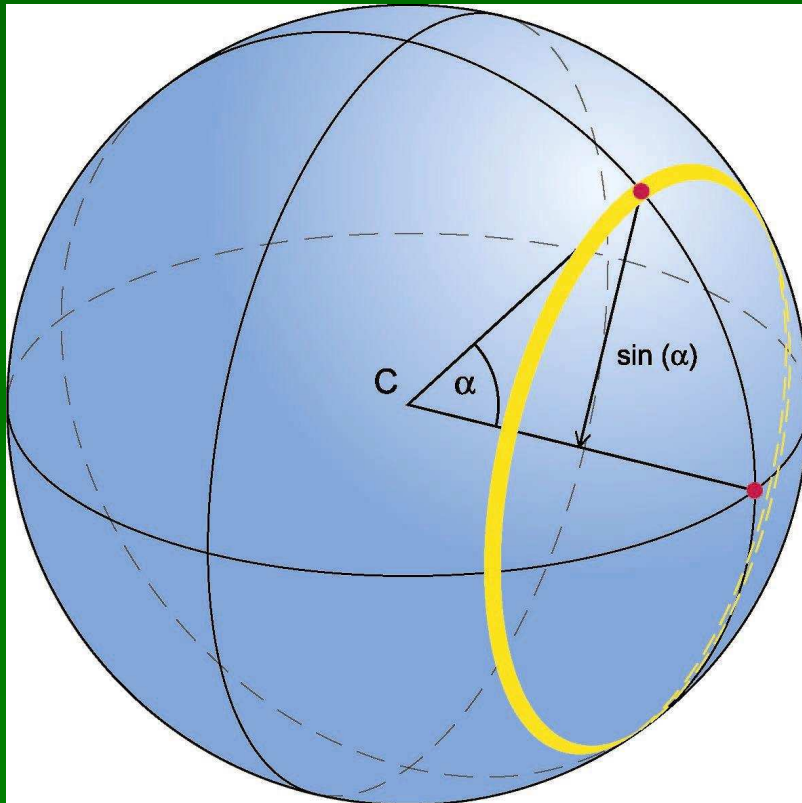
Vzájemné vzdálenosti genetických elementů – výpočet a porovnání s experimentem

Vazba genetických elementů (CT) mezi sebou

Genom se příliš nehýbe

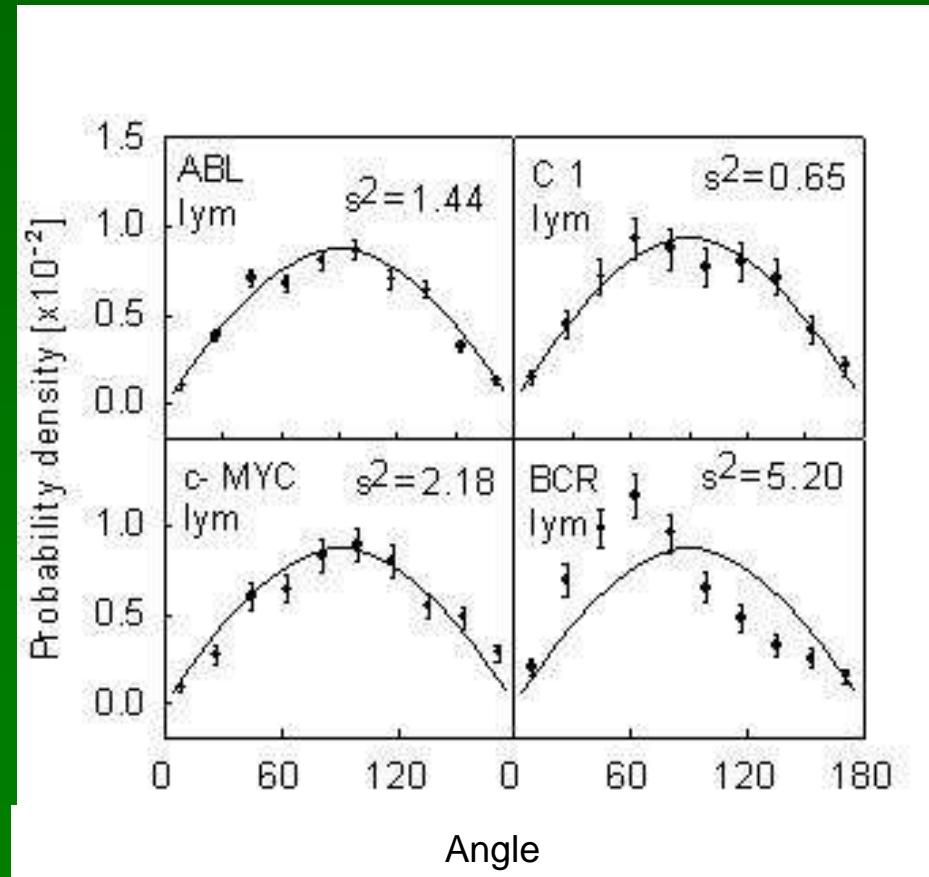
Úhlové distribuce

Rozdělení úhlů mezi spojnicemi střed jádra – gen pro homologní dvojice genů. Jeden z genů dvojice leží na ose x, druhý je v ploše obrázku.

Rozdělení úhlů gen-střed-gen

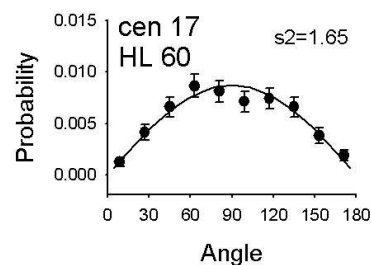
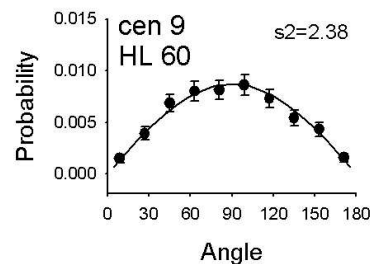
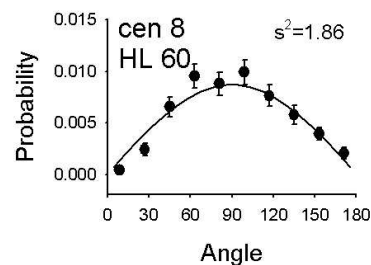
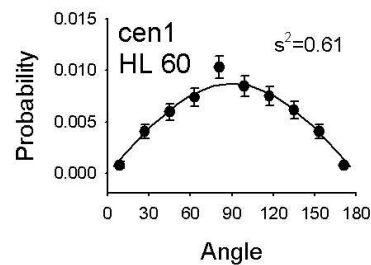
Geny ABL, c-MYC, BCR,
centromera C1 v buňkách
Go-lymfocytů

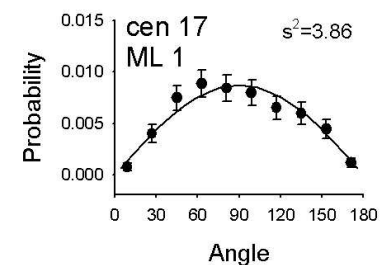
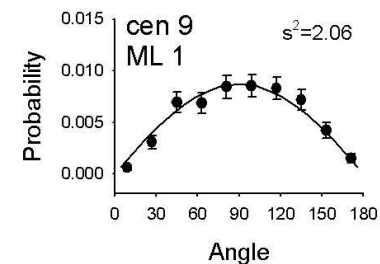
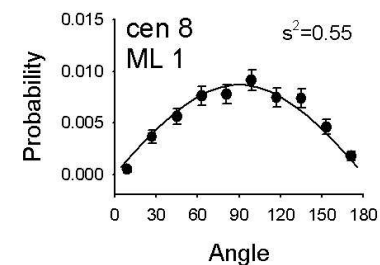
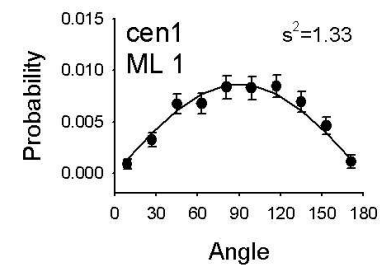
Úhly mezi spojnicemi střed jádra – centromera pro homologní centromery

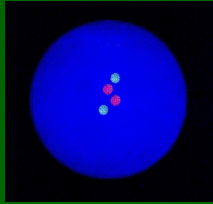
Centromery 1, 8, 9
a 17 v buňkách
HL-60 a ML-1

HL-60

ML-1

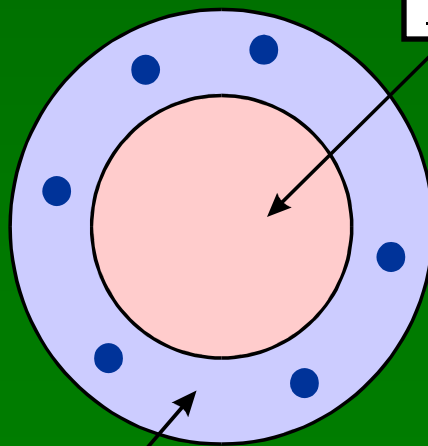

Kompartmentalizace jádra

Interfázní jádro

Metafázní chromosom

Vnitřní kompartment

Časně se replikuje
Transkripčně aktivní
DNA sekvence R-bandů

Periferní kompartment

Pozdě se replikuje
Transkripčně neaktivní
DNA sekvence G- a C-bandů

G-bandy

Geny jsou neaktivní
v průběhu interfáze

Pozdě se replikují
během S-fáze

C-bandy

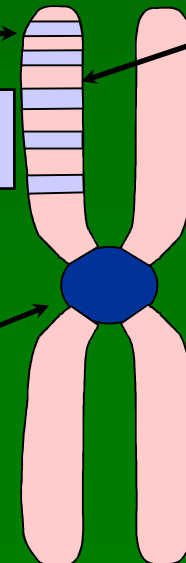
Nejsou geny

Pozdě se replikují

R-bandy

Mnoho genů je
aktivních

Časně se replikují
během S-fáze

Uspořádání genomu v jádře buňky

Rozdělení genetických elementů v jádře pro různé typy buněk a různé živočišné druhy (radiální distribuce)

Úhlové distribuce pro geny a CT - interpretace

Vzájemné vzdálenosti genetických elementů – výpočet a porovnání s experimentem

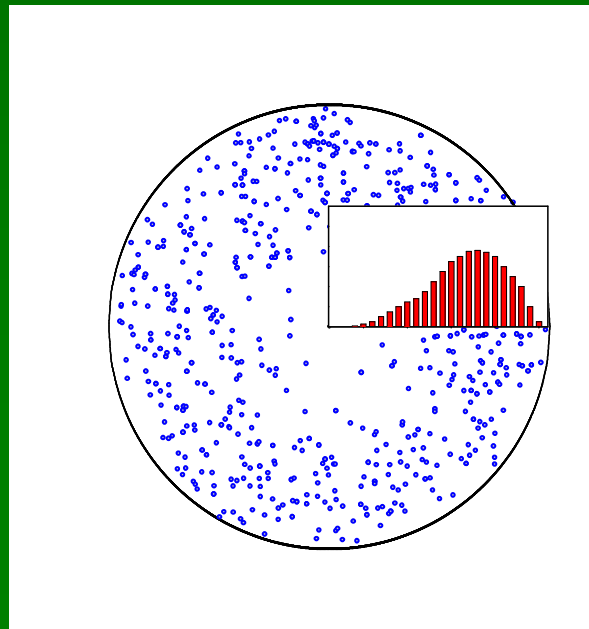
Vazba genetických elementů (CT) mezi sebou

Genom se příliš nehýbe

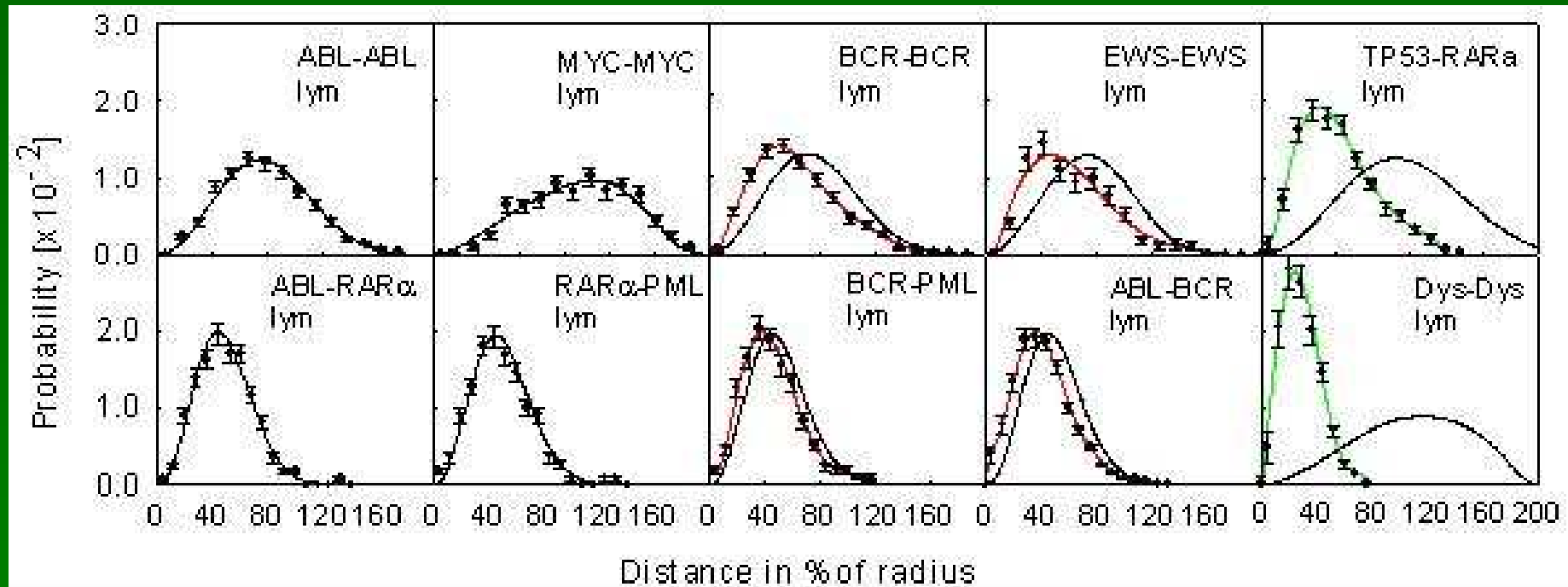

Model rotační symetrie (Blood, 89, 4537-4545, 1997)

Rozdělení vzdáleností mezi homologními i heterologními geny lze předpovědět na základě modelu rotační symetrie jádra, který je založen na předpokladu náhodných úhlových distribucí genetických lokusů. Výpočet je založen na Monte-Carlo simulaci radiálních rozdělání.

Vzdálenosti mezi homologními a heterologními genetickými elementy

Uspořádání genomu v jádře buňky

Rozdělení genetických elementů v jádře pro různé typy buněk a různé živočišné druhy (radiální distribuce)

Úhlové distribuce pro geny a CT - interpretace

Vzájemné vzdálenosti genetických elementů – výpočet a porovnání s experimentem

Vazba genetických elementů (CT) mezi sebou

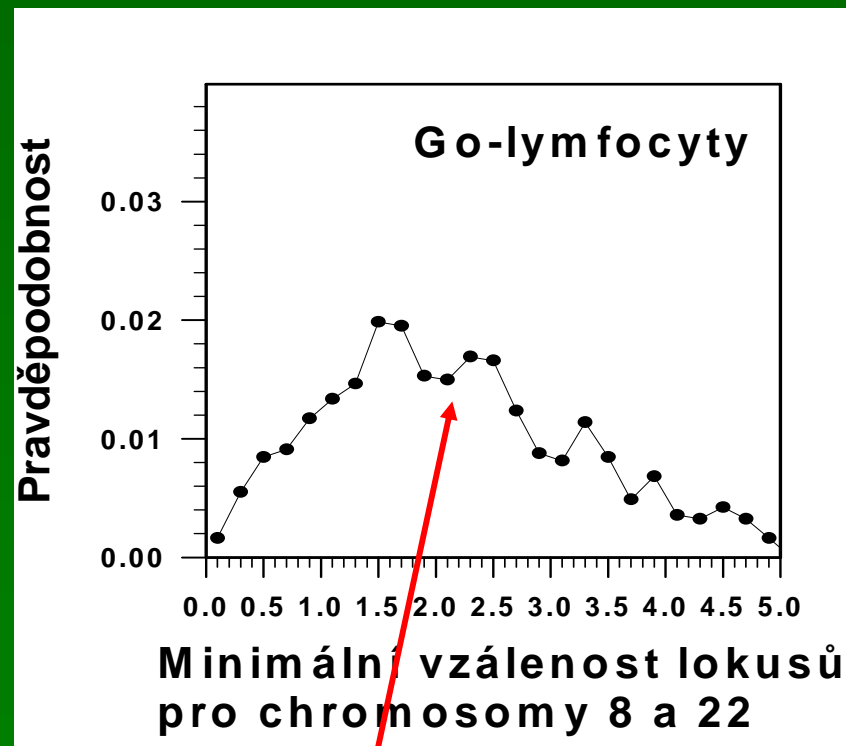
Genom se příliš nehýbe

Polohy dvou genů na chromosomech 9 a 22

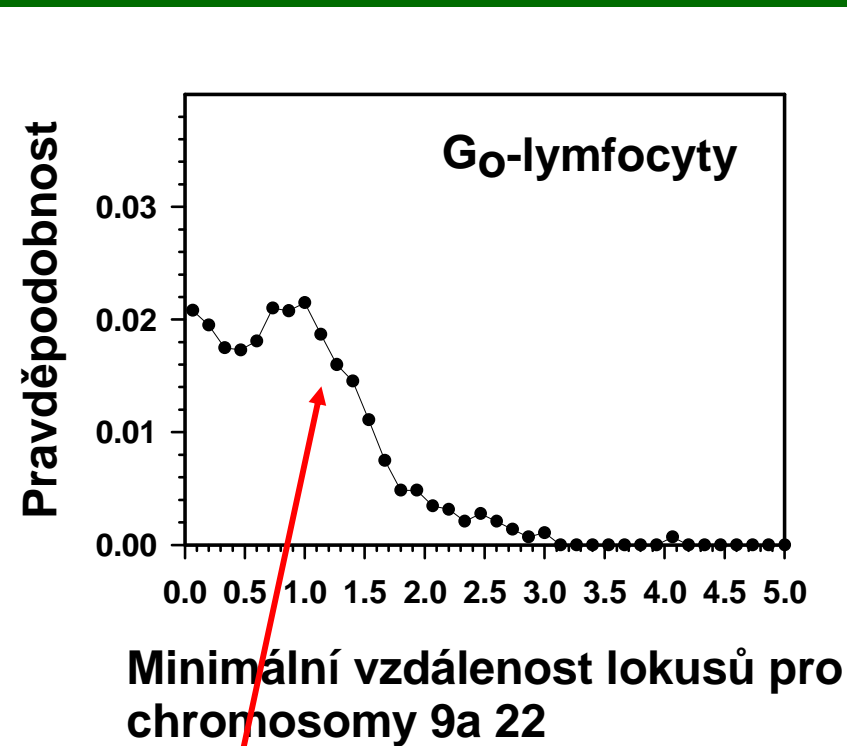
Vzdálenosti dvou genů na heterologních chromosomech

Chromosomy 8 a 22

Typické pro řadu dvojic genů a buněčných typů

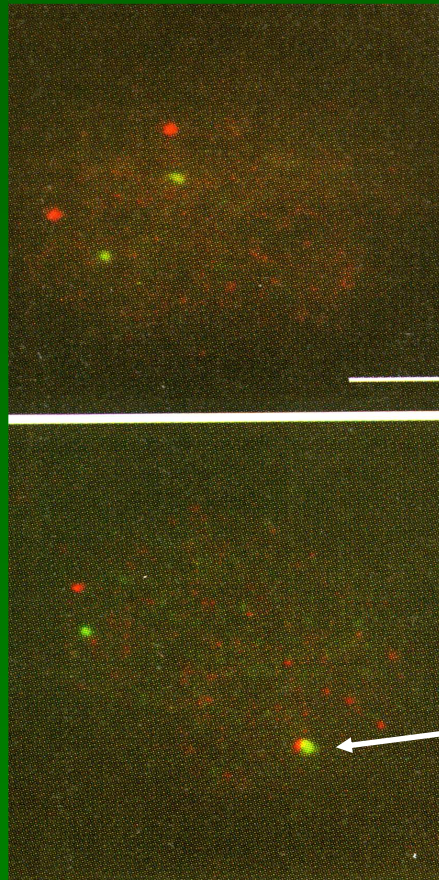
Chromosomy 9 a 22

ABL a BCR geny v Go-lymfocytech

Vazba mezi genetickými lokusy

**Geny RET a H4
v buňkách štítné
žlázy**

Vazba mezi geny

Uspořádání genomu v jádře buňky

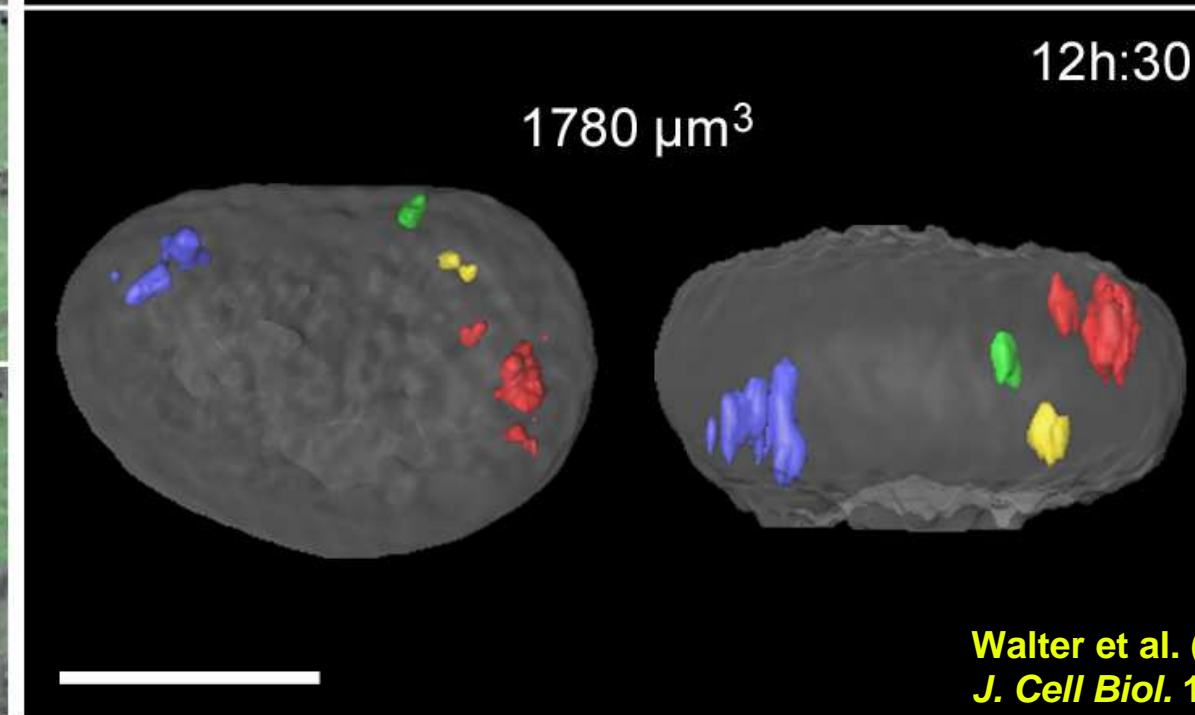
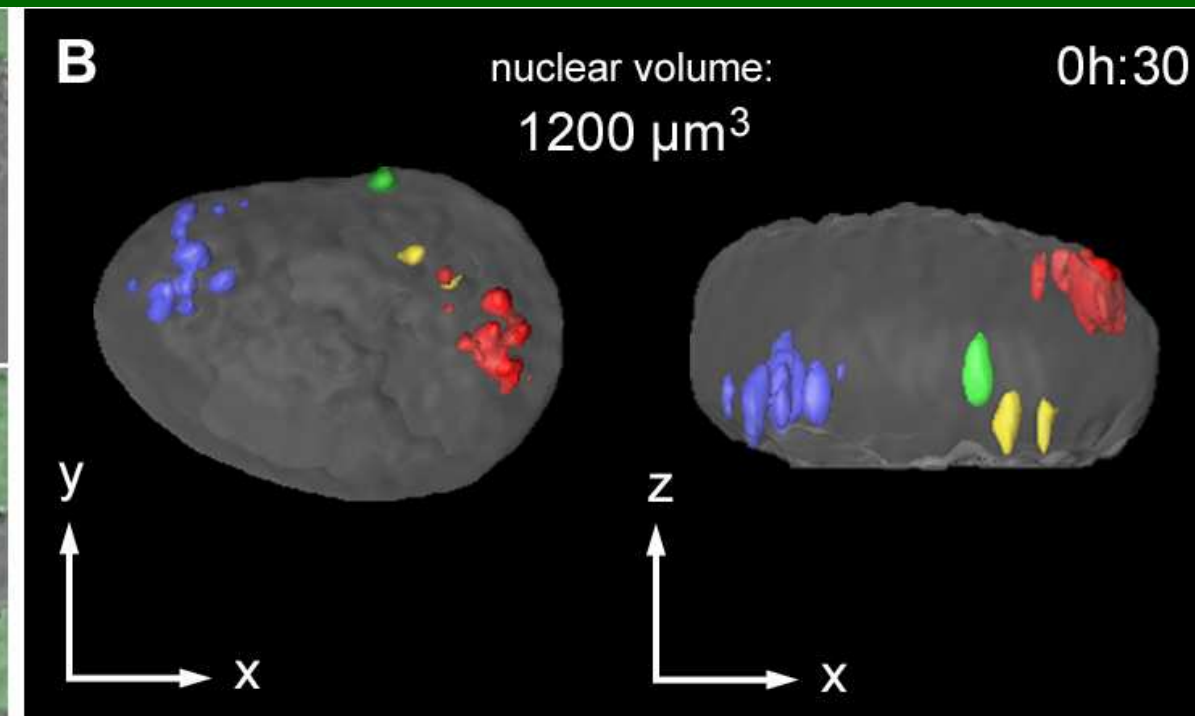
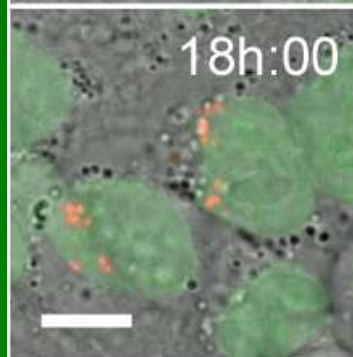
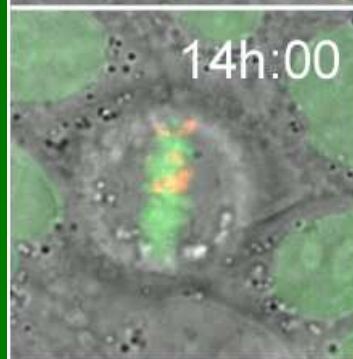
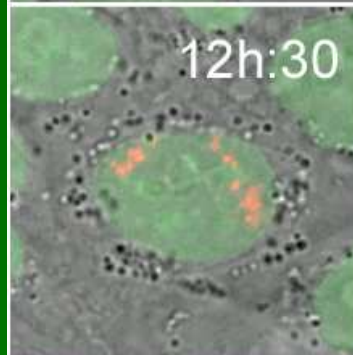
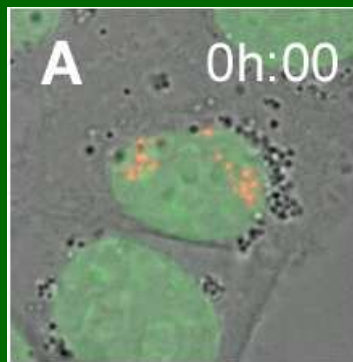
Rozdělení genetických elementů v jádře

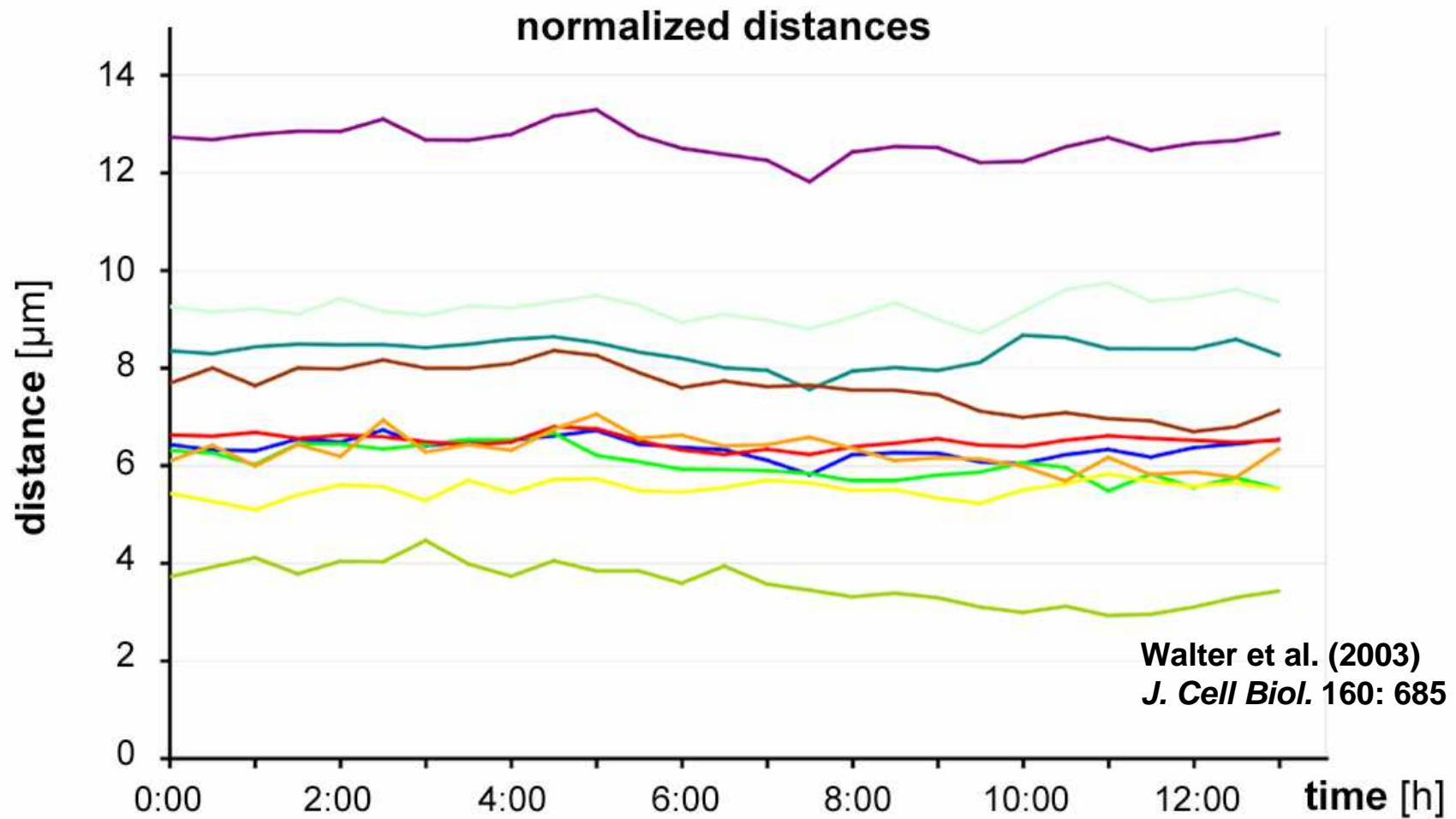
Radiální distribuce, hustota provděpodobnosti

Úhlové distribuce pro geny a CT - interpretace

*Vzájemné vzdálenosti genetických elementů –
výpočet a porovnání s experimentem*

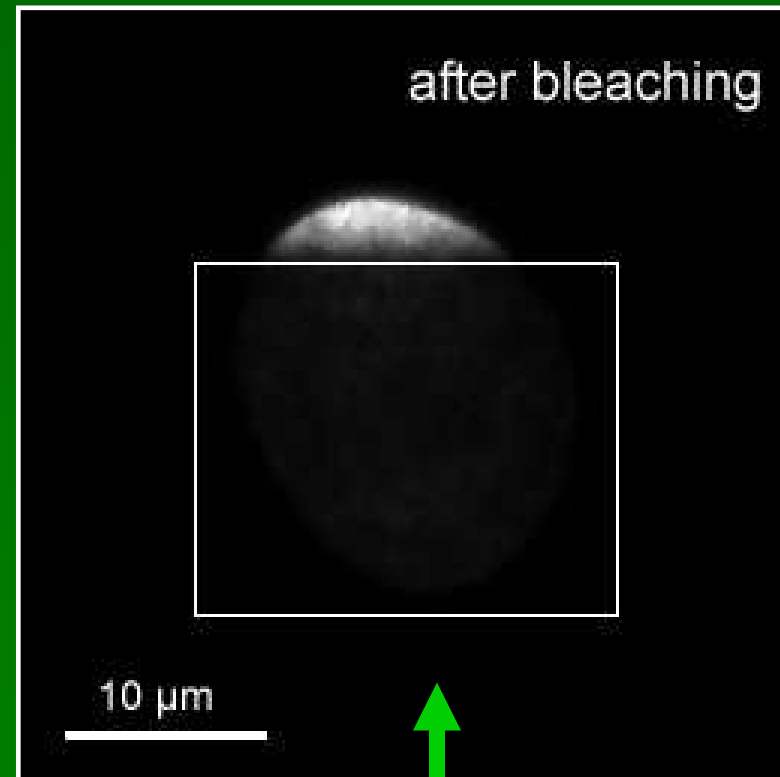
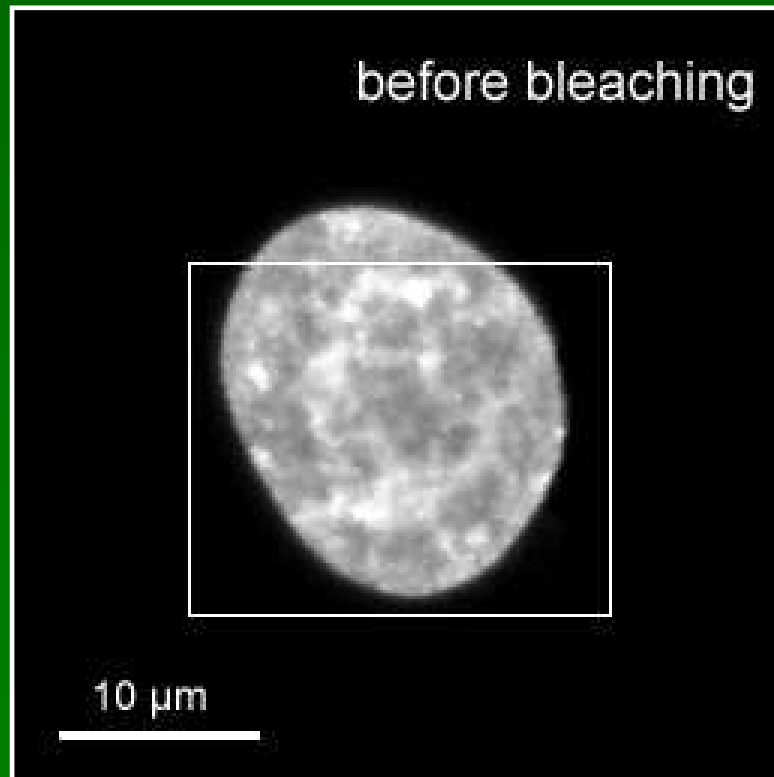
*Genom se příliš nehýbe, ke změnám dochází v
mitóze*

		$\Delta(\text{max-min}) [\mu\text{m}]$			$\Delta(\text{max-min}) [\mu\text{m}]$
— CT 1 - CN	0.91		— CT 1 - CT 2	1.11	
— CT 2 - CN	1.19	mean $\pm$ SD	— CT 3 - CT 1	1.04	
— CT 3 - CN	0.73	0.85 ± 0.27	— CT 3 - CT 2	1.54	mean $\pm$ SD
— CT 4 - CN	0.57		— CT 4 - CT 1	1.48	1.37 ± 0.25
			— CT 4 - CT 2	1.66	
			— CT 4 - CT 3	1.37	

HeLa buňky stabilně exprimující H2B-GFP

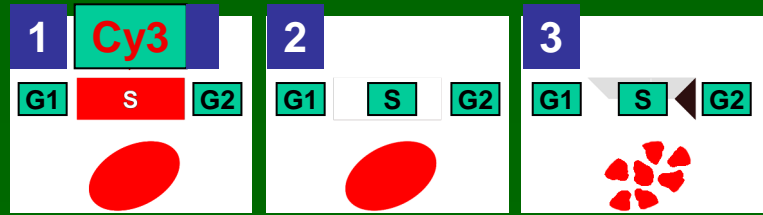

Walter et al. (2003)
J. Cell Biol. 160: 685

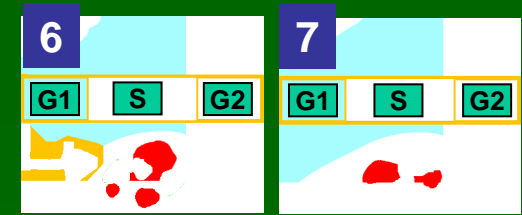
Jak se bude chovat nevysvícený
chromatin v průběhu cyklu ?

Cell cycles:

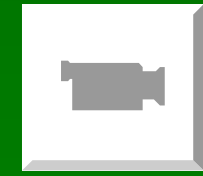
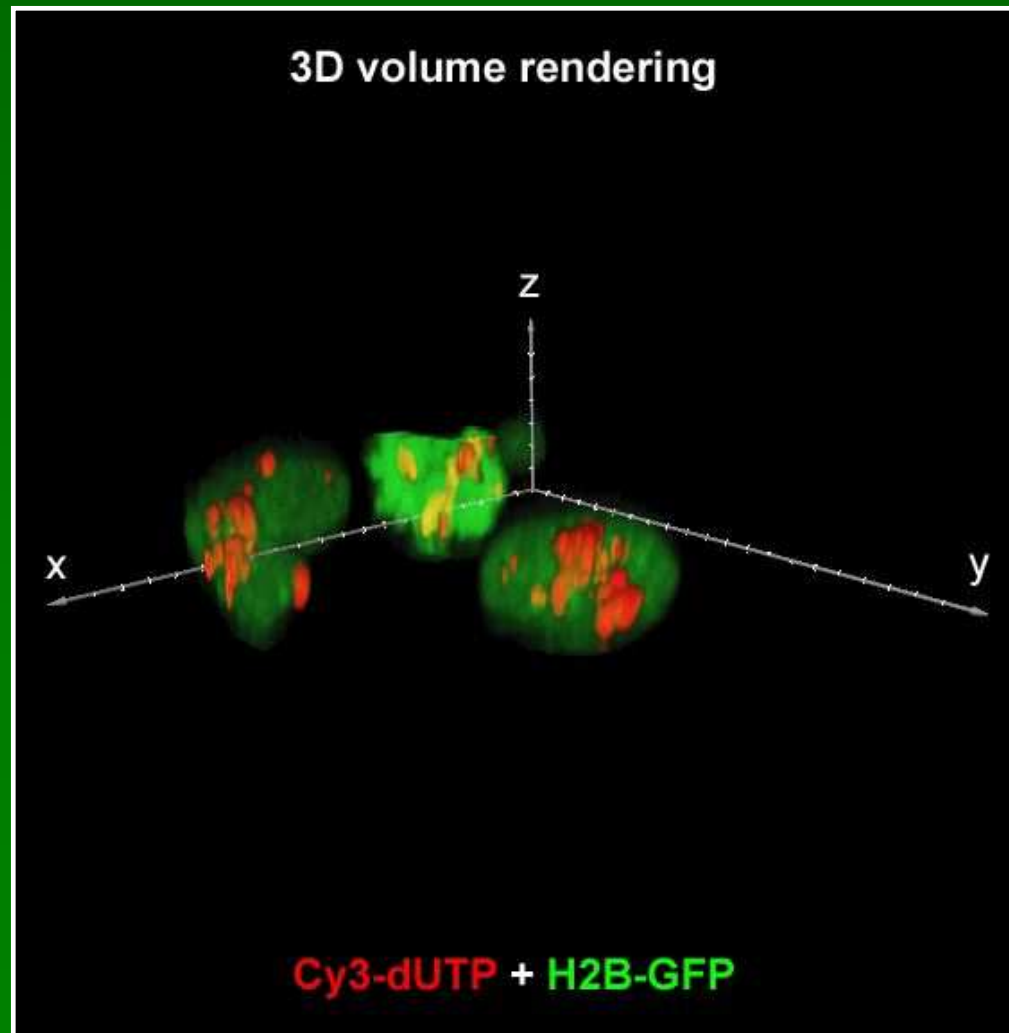

Labeling scheme

• • • • •

Observation period

Walter et al. (2003)
J. Cell Biol. 160: 685

Struktura lidského genomu

Závěry:

- 1) Genetické elementy v jádrech lidských buněčných linií jsou lokalizovány přednostně v radiálních vzdálenostech jež jsou specifické pro daný element; chromosomová teritoria tudíž vykazují radiálně závislou vnitřní strukturu
- 2) Nenáhodné radiální uspořádání je podobné u různých typů buněk a zachovalo se i v průběhu vývoje vyšších primátů a pravděpodobně i v průběhu delší evoluce
- 3) Genetické elementy různých chromosomů jsou lokalizovány nezávisle na sobě, a proto jsou chromosomová teritoria v jádrech buněk lokalizována nezávisle (tj náhodně) jedno na druhém
- 4) Genetické elementy a tím i CT mohou být vázány k sobě; frakce buněk s vázanými elementy se může lišit v závislosti na typu buněk
- 5) Chromatin je v interfázi málo pohyblivý (vazba k matrici?, málo prostoru), CT nemění vzájemné polohy, ty se mohou měnit v mitóze.